

Retningslinjer for behandling av søknader om fritak fra folkevalgte verv

Retningslinjer vedtatt i kommunestyret 26.03.2026 sak PS 17/2026

Formål

Formålet med retningslinjene er å gi rammer for behandling av fritakssøknader fra folkevalgte verv i Saltdal, herunder sikre riktig lovanvendelse, lik behandling og begrunnelse og korrekt dokumentasjon. Retningslinjene skal gi utfyllende veiledning for håndtering av alle fritakssøknader.

Lovanvendelse

Kommunelovens bestemmelser åpner for å bli fritatt fra folkevalgt verv på grunnlag av søknad når lovens vilkår er oppfylt. Kompetansen til å gi fritak er lagt til kommunestyret.

Kommuneloven § 7-9 angir måter et medlem kan tre ut av vervet som folkevalgt på. Loven skiller mellom uttreden fordi personen ikke lenger oppfyller valgbarhetsvilkårene (§7-9 første ledd) og fritak etter søknad (§ 7-9 andre ledd) fordi personen ikke kan ivareta vervet sitt uten at det fører til vesentlig ulempe for han eller henne.

Disse retningslinjene skal gi utfyllende veiledning for håndtering av uttreden med hjemmel i kommuneloven § 7-9 andre ledd, det vil si fritakssøknader fordi personen ikke kan ivareta vervet sitt uten at det fører til vesentlig ulempe for han eller henne. Det betyr at folkeregistret flytting, som medfører tap av valgbarhet, ikke omfattes av disse retningslinjene. Ved slike tilfeller fremmes sak om «nytt valgoppgjør» uten at vedkommende representant må søke om fritak.

Fritaksgrunner

Ifølge lovgiver skal det mye til før fritak fra folkevalgte verv kan gis. Hvis en folkevalgt ikke kan ivareta vervet sitt uten at det fører til vesentlig ulempe for han eller henne, kan imidlertid kommunestyret etter søknad frita den folkevalgte for vervet midlertidig eller for resten av valgperioden.

Med vesentlig ulempe mener kommunestyret:

- a. Helsemessige årsaker
- b. Ikke-folkeregistrert flytting til annet sted der lang reisetid eller reiseavstand gjør det uforholdsmessig belastende å reise til Saltdal for å delta i ett enkelt møte
- c. Lengre utenlandsreise- eller opphold
- d. Store omsorgsoppgaver som gjør det uforholdsmessig belastende å ivareta vervet som folkevalgt
- e. Andre særegne forhold

Forfall til møter meldes til postmottak@saltdal.kommune.no. Saltdal kommune fører protokoll over registrerte forfall og møte med vara. ....

Kortere fritak

Ved ønske om fritak inntil tre mnd. skal det i utgangspunktet ikke leveres fritakssøknader, men meldes forfall til det enkelte møte. Dette forutsetter at fritaket omhandler én eller flere av fritaksgrunnene i punkt. 3.

Vurderingskriterier

Når søknaden vurderes, legges det vekt på:

- a. om grunnlaget for søknaden var kjent på det tidspunktet da den folkevalgte samtykket i å bli valgt
- b. om det er mulig å redusere søkerens «vesentlige ulempe» på andre måter enn å innvilge fritak
- c. om søknaden inneholder tilstrekkelig dokumentasjon
- d. om fritakssøknaden kan innvilges som midlertidig fritak/permisjon slik at den folkevalgte kan gjeninntre i vervet når situasjonen evt. endrer seg.

Krav til dokumentasjon

Det må framgå av søknaden hvilke/-t verv det søkes fritak fra. Søkeren skal så langt det er mulig dokumentere fritaksgrunnen i form av for eksempel legeerklæring (krav ved egen sykdom), studiebevis, bostedsbevis/leiekontrakt, arbeidskontrakt, reisedokumenter.

Saksgang- og behandling

1. Folkevalgte kan søke om fritak fra verv. [Dette følger av kommuneloven § 7 - 9.](#)
2. Søknad stiles til ordfører og sendes til postmottak@saltdal.kommune.no.
3. Søknaden må vise hvilke verv det søkes fritak fra. Det må videre oppgis årsak for å søke fritak. Oppgi ønsket dato for fritak i søknaden.
4. Søknad om fritak av helsemessige årsaker må vedlegges legeattest.
5. Søknaden må som hovedregel leveres senest to uker før ønsket kommunestyrebehandling
6. Søknaden journalføres og saksbehandles av politisk sekretariat. Søkerne sjekkes mot oppslag i folkeregisteret for å avklare riktig lovanvendelse. Ved behov innhentes ytterligere dokumentasjon.
7. Søkerens gruppeleder orienteres om søknaden så tidlig som mulig.
8. Når det mottas søknad om varig fritak fra kommunestyret, skal det alltid vurderes om fritaket kan gjøres midlertidig, slik at søkeren kan gjeninntre i vervet sitt ved en senere anledning.
9. Saken skal ha tittel «Søknad om fritak fra politisk verv», og parti på søkeren, og skal sendes ut samtidig som øvrige saksfremlegg. Saken bør minimum inneholde hvilke verv det søkes fritak fra, fritaksgrunn, lovanvendelse og saksgang.
10. Saken skal fremmes på første mulige kommunestyremøte. Kommunestyrets vedtak er endelig og kan ikke påklages.